

Střípky z historie: 31. Jak budou vypadat naše kostely, až pochopíme důležitost práce s mládeží

Při stavbách našich modliteben se jednalo především o to, abychom se přizpůsobili katolickému názoru na posvátnost bohoslužebného shromaždiště.

Historie

Jak budou vypadat naše kostely, až pochopíme důležitost práce s mládeží

Střípky z historie

Jak budou vypadat naše kostely, až pochopíme důležitost práce s mládeží

Ročník IV. **Dne 20. května 1925.** **Číslo 6.**

NEDĚLNÍ BESÍDKA

Časopis věnovaný rodičům, učitelům a čtenářům Bible

Vydává Svaz Nedělních škol v Praze	Zodpovědný redaktor: A. Novotný, Hradec Král. 628.	Administrace: Hradec Králové 529.
--	--	---

Předplatné 20 Kč. Pro členy Svazu zdarma.

Jak budou vypadati naše kostely, až církev pochopí důležitost práce mezi mládeží.

Při své církevní práci jsem vždycky cítil, jak důležitým činitelem jsou naše církevní budovy. Často se mi zdálo, že bychom pracovali s mnohem větším úspěchem, kdyby naše budovy odpovídaly moderním požadavkům. Ale kde najdete takové budovy? Při stavbách většiny našich modliteben a chrámů jednalo se obyčejně o to, abychom se přizpůsobili katolickému názoru na posvátnost bohoslužebného shromaždiště, na význačnost budovy, na vkus našeho prostředí, místo abychom pamatovali na účelnost v přítomnosti i budoucnosti. A tak se stavěly věže a nepotřebně vysoké chrámové prostory, a nezbylo peněz ani místa na místnosti pro společenský život sboru a pro mládež. Místa stavební byla obyčejně dosti velká, ale opatrní finančníci sboru neprozřetelně prodávali kus po kuse, zapomínajíce na případnou přístavbu a tak se neodpustitelně dopustili chyby, která bude tížiti budoucí pokolení na padesátiletí. A tato chyba byla tím neodpustitelnější, čím více peněz bylo vybráno od přátel z ciziny. Naše staré sbory přece jen chápaly mnohem lépe církevní práci, než vedoucí činitelé ve sbořích nových: stavěly aspoň církevní školy!

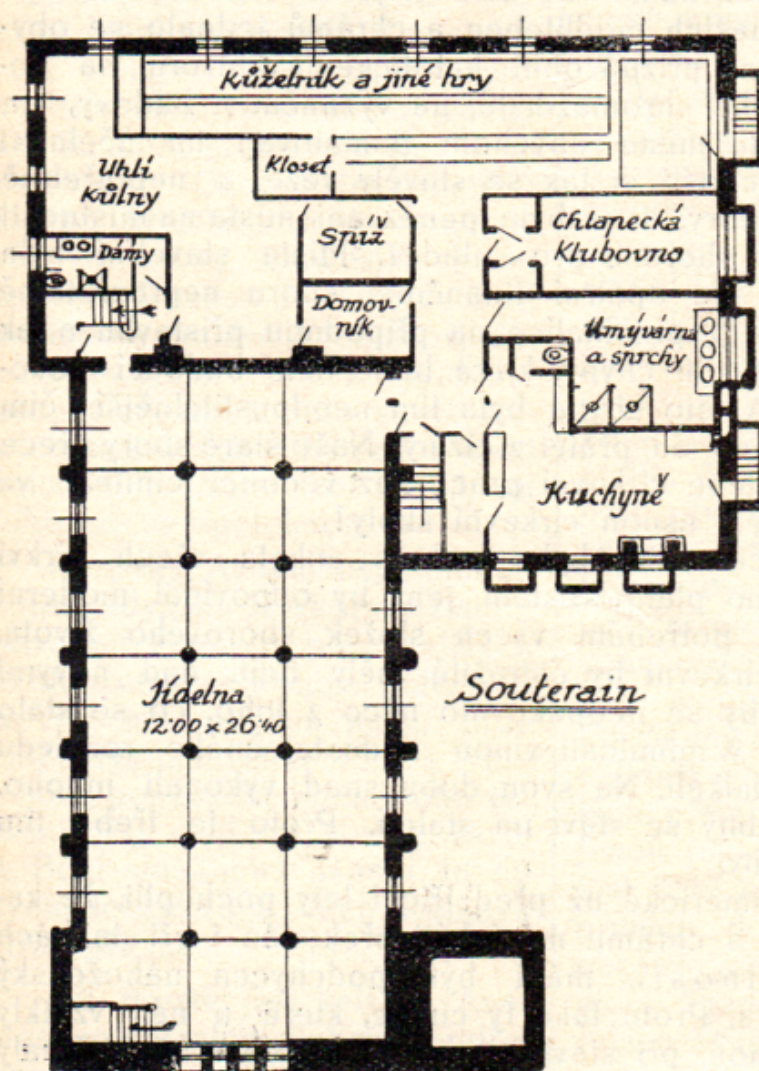
Je konečně na čase, aby byla svolána anketa všech církví k vypracování ideálního plánu kostela, jenž by odpovídal moderní duchovenské práci a potřebám všech složek sborového života. A jednotlivé orgány církevní by ostražitě měly bděti nad novými podniky stavebními, aby se neopakovalo něco z toho, co se stalo na některých místech v minulosti vinou nedostatečného rozhledu těch, kteří stavby podnikali. Na svou dobu snad vykonali mnoho. Ale chrámy a modlitebny se staví na staletí. Proto je třeba tím více opatrnosti a úvahy.

V cizině anglo-americké už před třicíti lety pochopili, že katolický názor o církvi a chrámu musí býti překonán i při stavbách bohoslužebných místností, má-li býti podchycen náboženský život dnešního člověka. Proto také ty církve, které u nás vznikly za součinnosti s cizinou, při stavbě svých modliteben si počínaly mnohem moudřeji než církev toleranční. Máme po ruce plán amerického kostela, který vystihuje podstatu moderních požadavků na stavbu chrámů v duchu protestanském a v pravdě křesťanském. Chrámový život, jak čtenář uvidí z obrázků, má totiž podchytili všechny složky duchovních i duševních hodnot člověka. Jisto je, že dnešní člověk půjde tam, kde dovedou vyhověti všem těmto složkám jeho života.

V prvním článku popíšeme prostě americkou budovu. V příštím čísle přineseme úsudek odborníka a návrh na zjednodušení stavby tak, aby vyhovovala i finančním možnostem našich sborů.

I.

Budova se dělí na dvě části: na vlastní chrám a na oddělení pro náboženskou výchovu. Je zajímavé, že oddělení pro náboženskou výchovu vyžadovalo náklad, jenž se rovnal dvěma třetinám nákladu celkového. To znamená, že na každou korunu, jež byla věnována duchovní péči dospělých členů sboru, připadají dvě koruny na péči o mládež. Jak podivuhodné cenění mladého člověka při srovnání s poměry u nás!

Souterain budovy má především velkou jídelnu s kulatými mahagonovými stoly a rákosovými pohodlnými židlemi. 300 lidí může zde trávit polední i večerní chvíle při laciném obědu nebo večeři. Tím stává se tato místnost dostaveníčkem údů sboru i všedního dne, nemluvě o sociálním významu tohoto zařízení.

K jídelně přiléhá moderně zařízená kuchyně, oddělená pouze chodbou, aby případné společenské večírky v jídelně nebyly rušeny hřmotem pracujících kuchařek. Aby nosiči jídel nemuseli chodit až do kuchyně, je to zařízeno tak, že

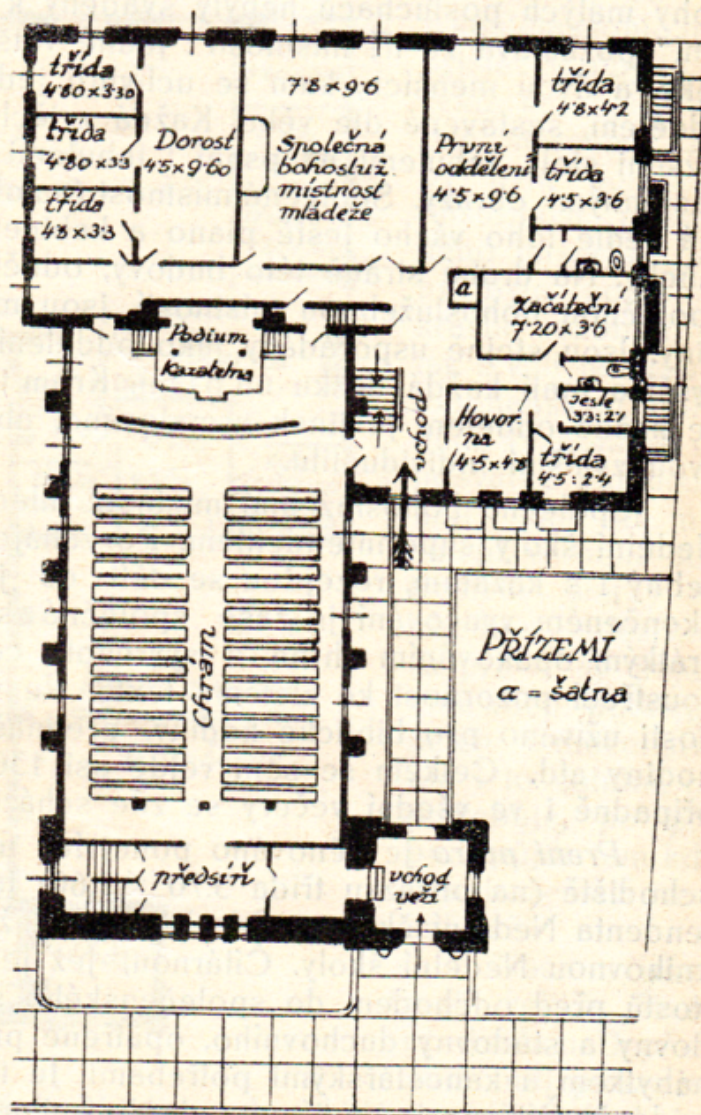
v chodbě je široké otevřené okno, jímž kuchařky jednotlivé pokrmy podávají. Na plánu je toto okno naznačeno dvěma tenkými čárkami. Ovšem, že nutno odstraniti chybu na plánu a prorazit zed' proti tomuto oknu, aby jídlonosiči nemuseli k oknu běhat po schodech.

Chlapecká klubovna s kulečníky, umývárny a sprchy, krytý

kuželník a místnost pro jiné hry činí chrámovou budovu přitažlivou pro mládež i všedního dne. V chlapecké klubovně bývají v určitých dobách ročních postaveny i šicí stroje pro dívky, jež se věnují sociální práci ve sboru. Zde šijí prádlo i jiné věci pro chudé sboru, anebo pro misijní stanice zahraniční.

Přízemí má především prostorný chrám, který může dle potřeby pojmuti i 500 osob. Vchod do chrámu i do budovy pro náboženskou výchovu prochází věží, aby mládež cítila, jak mnohostrannou službu jí prokazuje církev. Nutno ovšem připomenouti, že celý chrámový pozemek je oplocen, takže skutečně není možno vstoupiti do budovy mládeže, aniž by se prošlo kolem chrámových dveří. V našich poměrech bychom si věž docela dobře mohli odpustiti. Kazatelna spočívá na prostranném podiu, jež slouží za stanoviště zpěváků a k recitacím.

Budova pro náboženskou výchovu je oddělena širokou chodbou, jež umožňuje zřízení zvláštního vchodu do každé z přilehlých místností. To má význam zejména při Ned. škole, kdy procházení jednotlivými místnostmi by rušilo výklad. „Sborová hovorňa“ je poblíž hlavního vchodu. Nábytek je proutěný. Sem se scházejí mladé matky, které přivedly do Nedělní školy své malé děti. Mezi tím, co děti jsou ve skupinách (zvláště v jeslích), přednáší některá ze zkušených vychovatelek shromážděným matkám o nejlepších methodách domácí náboženské výchovy a odpovídá na případné dotazy. „Jesle“ a třída, přiléhající k hovorně, jsou určeny těm nejmenším z maličkých. Stěny jsou natřeny bílou emailovou barvou, takže celý pokojíček působí radostným a veselým dojmem. Na stěnách je plno výrazných biblických obrázků, obrazů zvířat, o nichž se v bibli mluví. Samy sebou se rozumí, že je postaráno také o

vhodné hračky. Tyto skupiny se scházejí buď během dopoledních shromáždění anebo časně z rána. V oddělení pro „začátečníky“ jsou dva delší stoly pro písková divadla a ruční práce, tabule černá, dřevěná i korková na zapichování obrazů, klavír a kabinet s potřebami pro vyučování. Židle v tomto oddělení jsou nízké, aby nohy malých posluchačů nebyly sváděny k houpání. „První oddělení“ pozůstává ze tří místností: jedné větší pro zahájení se všemi žáky, a dvou menších, kam se uchylují jednotlivé skupiny tohoto oddělení, sestavené dle věku. Každá z těchto místností je opatřena nižšími stoly, tabulemi na psaní i tabulemi korkovými, mapami a nástěnnými obrazy. Společná místnost (na obrázku „první oddělení“) má vedle toho všeho ještě piano a kabinet na modely a jiné pomůcky. Na druhé straně této budovy, oddělené od ostatních tříd společnou bohoslužebnou místností, jsou místnosti pro vyšší skupiny. Jsou stejně uspořádány jako oddělení první: jen židle jsou vyšší a mají každá desku na psaní. Krom toho nutno připomenouti, že každé oddělení je jinak vymalováno, aby i tak se lišila a měla svou zvláštní individualitu.

Společná bohoslužebná místnost mládeže slouží k zahájení Nedělní školy superintendentem. Po zahájení, jež má ráz bohoslužebný i s kázáním, rozejdou se děti do jednotlivých skupin. Po ukončeném vyučování je zase společná schůzka. Superintendent krátkým opakováním shrne a vyvrcholí celou látku, po případě soustředí pozornost ke zlatému textu. Ve všední dny je této místnosti užíváno pro biblické hodiny, přednášky, schůze, modlitební hodiny atd. Celkem se sem vejde asi 130 osob. V neděli večer, případně i ve všední večery se zde schází sdružení mládeže.

První patro je věnováno ponejvíce úřednímu jednání. Blízko schodiště (na obrázku třída 3.70×2.60) je místnost pro superintendenta Nedělní školy a Sdružení mládeže. Třída vedle je vlastně knihovnou Nedělní školy. Čítárnou, jež je určena i pro přijímání hostů před odchodem do společenského sálu, vchází se do úřadovny a studovny duchovního, opatřené prvotřídním kancelářským nábytkem a kancelářskými potřebami. Je to nejtišší místnost v celé budově. Čítárna je opatřena pohodlnými proutěnými židlemi a množstvím časopisů církevních, dětských i vědeckých. V Anglii ovšem nesmí scházeti v čítárně útulný krb. Samo sebou se rozumí, že v této místnosti se scházejí církevní výbory ke svým jednáním.

Hlavní místností tohoto patra je ovšem „společenská síň“, zařízení tak, aby i některé domácí hry mohly v ní býti prováděny. Proto jsou okna umělecky a vkusně zadrátována, aby některý příliš neopatrně hozený míč nemohl poškoditi sklo. V některých sborích v Anglii a v Americe mají v této místnosti i taková nářadí jako v našich tělocvičnách. Sborové rodinné večírky, slavnosti, produkce sborových umělců, kinematograf atd., to vše najde útulek v této společenské síni.

Za chrámem pak je dostatečně veliké hřiště, aby děti v létě nemusely seděti stále jen v uzavřené místnosti. Samo sebou, že na

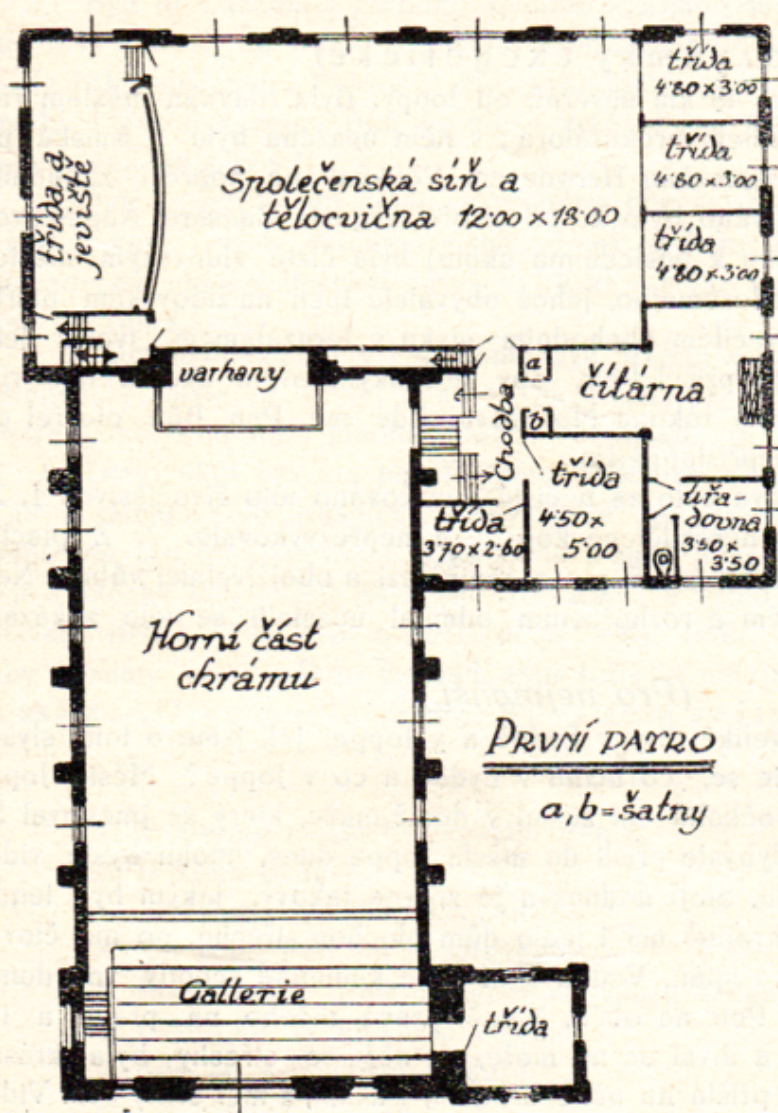
hříšti je mnoho hluku. Ale to opravdovým křesťanům nevadí, protože dovedou oceniti význam toho, když církev dává dětem všechno, co potřebují. Taková církev se nemusí báti, že jiné organizace odvedou její mládež do řad církví často nepřátelských. Dovedu si ovšem představit hrůzu některých našich církevníků při

pomyšlení, že by u kostela mohlo býti hřiště! Co by tomu řekli katolíci! Co pan starosta? Jak by byla porušena důstojnost posvátného místa!? Jak by bylo porušeno krásné okolí!? A tak k vůli těmto polopohanským ohledům (vzpomeň na posvátné pohanské háje, kam se nesmělo vkročit pod trestem smrti) se obětuje mládež, která přirozeně půjde tam, kde jí podávají nejen náboženství, ale i to ostatní, co potřebuje, po případě půjde tam, kde o náboženství není ani řeči.

Naše církve mají veliké úkoly před sebou. Úspěch bude mít pouze ta

církev, která celé mládeži dovede dáti celého Krista. A Kristus nepřišel jen na to, aby spasil duši člověka, nýbrž na to, aby spasil i jeho tělo, rozum, zábavu, volný čas a všechny schopnosti. Církevní život u nás vypadal na mnoze zatím tak, jakoby se v křesťanství jednalo pouze o duši. Ostatní složky lidského života byly přenechány organizacím jiným. Nedivte se, že se dostavuje takový výsledek!

A. N.

V červnovém čísle časopisu Nedělní besídka pak vyšel slíbený článek Ing. A. Novotného z Královských Vinohrad, který z odborného hlediska posoudil americké plány a uvedl vlastní návrh na zjednodušení stavby tak, aby vyhovoval finančním možnostem českých sborů a malým českým poměrům:

Inž. A. Novotný (Vinohrady):

Sborové domy.

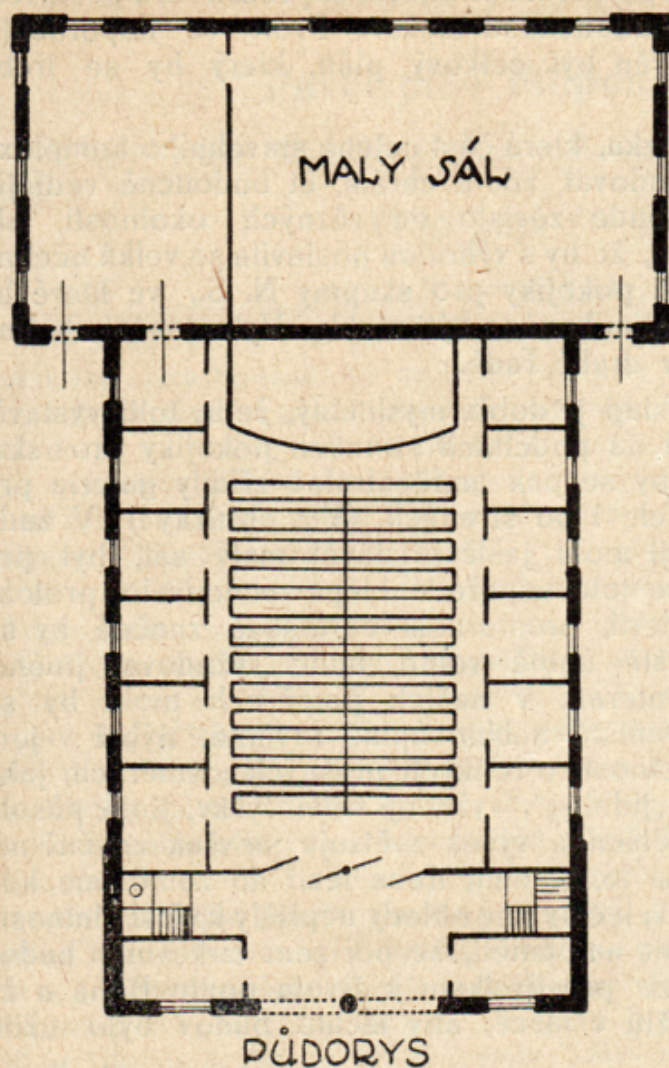
(K článku uveřejněnému v 6. čísle Nedělní Besídky).

Když v našem katolickém prostředí některý hlouček česko-bratrských občanů, vzdálený od svého farního kostela, seskupí se k založení kazatelské stanice nebo sboru filiálního, tu v prvním zápalu náboženské horlivosti pečuje především o opatření místnosti pro společná shromáždění. Obdivujeme často horlivost, která se neleká podniknout stavbu, třeba prostředků bylo ještě málo. To mívá pak najednou za následek, že náboženský život vyčerpává se sbíráním prostředků na zaplacení vzešlých dluhů z provedených staveb. Tyto stavby, podle toho, jaké kde vlivy šťastně zasáhly, bývají více nebo i méně účelné, ale obyčejně při zdárném vývoji nově založeného sboru nevyhoví svému účelu trvale. Nastane pak nutnost buď stavby nové, anebo, připouští-li to místo stavební, podnikne se nějaká úprava.

Při našich stavbách toho druhu nebývá pamatováno na potřeby mládeže a to jak oné, která navštěvuje „Nedělní školu“ tak i mládeže dospívající. Jeví se stále zřetelněji, že s jedinou místností nevystačíme, abyhověla zároveň sborovým shromážděním a účelům, pro které se shromažďuje mládež.

Redaktor tohoto časopisu nakreslil dle amerických plánů náčrtek ideálního kostela, jenž by se mohl stát východiskem staveb, po př. přístaveb i u nás. Čtenáři nechť laskavě vezmou 6. číslo Nedělní Besídky k ruce.

Stavba na náčrtcích znázorněná vyžaduje staveniště úplně se všech stran volného. Chrátová místnost jest 12 m široká, 20 m dlouhá a je v ní 240 míst k sezení v přízemí a 80 — 90 na galerii proti kazatelně amfiteatralně zbudované; míst k stání na chodbách as pro 180 — 200 osob, takže v celku je místo as pro 500 osob. Postranní galerie scházejí. Pod chrátovou místností v souterrainu je velká místnost $12 \times 26,4 = 316,8 \text{ m}^2$ označena jako jídelna. Chrátová místnost sahá výškou svou skrze dvě patra. K této stavbě přiléhá jednopatrová budova větších rozměrů než vlastní chrám, která má sloužiti cele mládeži. V jejím souterrainu je kuchyň, kuželník, skladiště paliva, umývárna, sprchy a záchody; místnost s nápisem „domovník“ je ovšem k obývání nezpůsobilá, tmavá. V přízemí je společná bohoslužebná místnost pro mládež $7,8 \times 9,6 \text{ m} = 74,9 \text{ m}^2$ osvětlena se strany čelní dvěma okny; při hloubce traktu 9,6 m je ovšem zadní polovice místnosti temná, ale při večerním osvětlení tato okolnost nepadá tak na váhu. K této ústřední místnosti přiléhá z každé strany jeden velký pokoj $4,5 \times 9,6 \text{ m} = 43,2 \text{ m}^2$ pro dorost a pro první oddělení a jest tu ještě další pokoj $7,2 \times 3,6 \text{ m} = 26 \text{ m}^2$ pro začátečníky. Potom je tu v celku ještě 6 pokojíků pro skupiny, hovorňa a záchody.

PŮDORYS

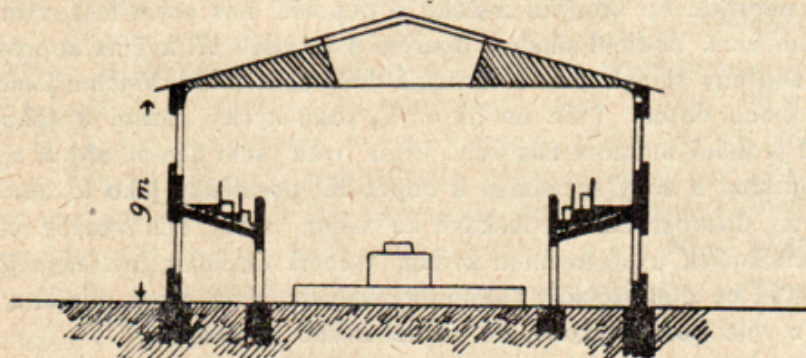
dova ta byla o jedno patro vyšší.

Nelze ovšem očekávat, že sbory teprve snad se tvořící nebo nedávno utvořené by si mohly tak rozsáhlé církevní budovy pořídit, zejména při nynější drahotě všeho stavebního počínání, ale

V I. patře je velký sál s jevištěm $21 \times 11 \text{ m} = 231 \text{ m}^2$, k němuž přiléhá ještě šest skupinových pokojů a čítárna se šatnou. Jest tedy možno pořádati různé přednášky, zábavy, koncerty, hry a pod.

Nápis „tělocvična“ při místnosti v I. patře bude třeba škrtnouti, protože tělocvičnu dle našich názorů nelze v patře zřizovati. K tomu by se lépe hodila část jídelny v souterrainu. Pro skupinové vyučování jest tedy 12 pokojů a tři skupiny mohou krom toho být umístěny ještě v jiných pokojích.

V našich poměrech byla by věc ještě složitější opatřením bytu pro faráře; dal by se pak výhodně zařídit v I. a II. patře přístavku, načež by pak bu-

PŘÍČNÍ ŘEZ

při volbě staveniště třeba již k tomu přihlížeti, aby rozšíření a postavení celého zařízení bylo v budoucnosti možné. Proto se doporučuje, aby již předem vypracován byl celkový plán, který by se třeba postupně vybudoval.

Naskytá se tedy otázka, která část celého stavebního komplexu měla by se nejprve vybudovat, zda-li chrám, či budoucně vedlejší místnosti. Rozhodnutí bude závislo od různých okolností, ale všeobecně lze za to míti, že by s výhodou postavila se velká učebna s přilehajícími vedlejšími pokojíky pro skupiny N. Š., ve které by i sborová shromáždění zatím konána býti mohla. Vybudování chrámu provedlo by se teprve v druhé řadě.

Avšak i opačný postup je dobře myslitelný, že by totiž vystavěl se chrám s přilehajícími na podélních stranách pokojíky pro skupiny N. Š., nad těmito by se pak amfiteatralně zřídily galerie pro sborové obecenstvo v čele i po stranách. (Viz obrázky!) V zadu by se pak vždy i později mohl ještě přistavět malý sál, byt pro faráře a pod. Nám by se toto uspořádání lépe zamlouvalo, protože zřízením postranních galerií, prostornost chrámová značně by se zvětšila. Není-li staveniště úplně volné, bude vyžadovat jiného, umělejšího vyřešení. Souterain v našich poměrech mohl by se doporučiti, když by staveniště nebylo úplně rovinné, nýbrž v jednom směru sklonité. Místnosti o velikých plošných rozměrech, jako je v náčrtku naznačená „jidelna“, vyžadují větší výšky, jinak působí tísnivě jako sklepení; zvětšením výšek zvětšuje se však značně náklad na stavbu. Máme za to, že není třeba lézt do země tam, kde je nad zemí místa dostatek, leč by jiné ohledy nepřišly k větší platnosti.

Při všem pak mějme na paměti, že pořízení církevních budov není účelem, nýbrž pouze prostředkem k životu podle Boha a že záleží na bratrském soužití v lásce, aby těchto budov bylo užito dle vůle Boží.

Štěpán Křivánek

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)